

Sygn. akt I ACa 1142/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Górecki
Sędziowie:	SSA Mariola Głowacka (spr.) SSA Ewa Staniszevska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Ćwirko

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. N.**

przeciwko **N. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, Ośrodek Zamiejscowy w Lesznie XIII Wydział Cywilny

z dnia 9 października 2012 r., sygn. akt XIII C 91/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/M. Głowacka /-/M. Górecki /-/E. Staniszevska

Sygn. akt I ACa 1142/12

UZASADNIENIE

Powód K. N. pozwem skierowanym przeciwko N. K. domagał się zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kwoty 76.000 zł oraz kosztów procesu według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa procesowego tytułem zwrotu udzielonych pożyczek.

Pozwana N. K. w odpowiedzi na pozew z dnia 6 lipca 2012r. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Ośrodek Zamiejscowy w Lesznie XIII Wydział Cywilny wyrokiem z dnia 9 października 2012r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 76.000 zł, kosztami procesu obciążył pozwaną i z tego tytułu zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Poznaniu) kwotę 3.800 zł tytułem opłaty od zasądzzonego roszczenia.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód udzielił pozwanej pożyczki w łącznej kwocie 76.000 zł w trzech ratach. Pierwszą w lipcu 2009r. w sklepie drogowym w (...) przy ul. (...) w (...) w wysokości 50.000 zł, drugą w sierpniu 2009r. w tym samym miejscu w wysokości 15.000 zł oraz trzecią w październiku-listopadzie 2009r. w tym samym miejscu w wysokości 11.000 zł. Kwota 15.000 zł przekazana została w obecności świadka M. N.. Przekazane pieniądze przeznaczone były na działalność gospodarczą pozwanej, która od lipca 2009r. rozpoczęła prowadzenie sklepu drogowego w (...) przy ul. (...). Wcześniej, do końca czerwca 2009r., sklep ten prowadził powód. Pieniądze bezpośrednio do rąk pozwanej przekazywał powód. Pozwana pisemnie nie kwitowała odbioru pieniędzy. Strony miały porozumienie, że zwrot pożyczonych pieniędzy nastąpi do końca 2010r. Strony znały się od 2007r., utrzymywały bliską znajomość, wspólnie zamieszkiwały, ufały sobie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód przez 13 miesięcy - w okresie od kwietnia 2006r. do maja 2007r. - pracował na terenie Irlandii i przywiózł stamtąd 23.671 euro. Dwukrotnie, przez okres 6 miesięcy, pracował na terenie Stanów Zjednoczonych i stamtąd przywiózł około 50.000 zł. Uzyskane dochody na terenie Irlandii powód wykazał dokumentem irlandzkiego urzędu skarbowego. Kwotę 15.000 zł przekazaną pozwanej w sierpniu 2009r. powód pożyczył wcześniej od swojej matki M. N.. Powód złożył do akt płytę DVD z nagraniami rozmów pomiędzy stronami w dniu 14 października oraz 17 października 2011r. Z powyższego nagrania wynika, że pozwana nie zaprzecza, że pieniądze otrzymała i je odda. Jednocześnie powód wymienia wszystkie trzy raty i ich wielkości, a mianowicie 50.000 zł, 15.000 zł i 11.000 zł, a pozwana okolicznościom tym nie zaprzecza. Warunkuje natomiast oddanie pieniędzy od rozmowy ze swoim ojcem.

Sąd pierwszej instancji dał wiarę zeznaniom powoda mimo, że umowy pożyczki nie zostały stwierdzone pismem. Zeznania powoda poparte są zeznaniami świadka M. N.. Znajdują one również potwierdzenie w treści rozmów prowadzonych przez strony, a udokumentowanych nagraniem, które stało się dowodem w sprawie. Sąd wskazał, że pozwana nie zaprzeczyła prawdziwości rozmowy, podniosła natomiast, że nagranie zawiera fragmenty rozmowy, co jednak nie dyskwalifikuje jego autentyczności i prawdziwości. Strony sympatyzowały ze sobą od 2007r., pozostawały w związku partnerskim, wcześniej ten sam sklep drogowy prowadził powód, który działalność tę zlikwidował rozliczając się z dostawcami towaru. Działalność tę przejęła pozwana, która nie posiadała odpowiednich pieniędzy na zakup towaru. Udzielona pożyczka z urzędu pracy potrzeby te zaspokajała w minimalnym stopniu. Wzajemna sympatia i związek stron czynią prawdopodobnym, że miały one do siebie zaufanie i powód udzielił pożyczki bez pisemnego potwierdzenia przy czym powód dysponował odpowiednimi pieniędzmi na udzielenie pożyczki, a w niewielkim stopniu korzystał z pomocy matki.

Sąd pierwszej instancji nie dał wiary zeznaniom pozwanej, która nie wykazała, by posiadała odpowiednie pieniądze na zakup towaru do sklepu. Pozwana nie naprowadziła również żadnych dowodów, które wskazywałyby, że otrzymywała faktyczną pomoc od swoich rodziców, zwłaszcza, iż według twierdzeń powoda rodzice pozwanej również pożyczali od niego pieniądze. Mając na uwadze wyżej ustalony stan faktyczny i jego ocenę prawną Sąd roszczenie powoda uznał za zasadne i w oparciu o przepis art. 720 § 1 k.c. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 76.000 zł tytułem zwrotu pożyczki udzielonej pozwanej przez powoda.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana N. K. zaskarżając wyrok w całości. Pozwana zarzuciła:

- naruszenie art. 720 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że powód udzielił pozwanej pożyczki w łącznej kwocie 76.000 zł,

- naruszenie art. 74 § 1 k.c. poprzez dopuszczenie przez Sąd Okręgowy dowodu z zeznań powoda i świadka M. N. w sytuacji, gdy nie było przesłanek określonych w art. 74 § 2 k.c. i art. 246 k.p.c.,

- naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i danie wiary w całości zeznaniom powoda oraz świadka M. N. i odmówienie wiary zeznaniom pozwanej skutkujące błędnymi ustaleniami faktycznymi w zakresie w jakim Sąd Okręgowy uznał, że powód udzielił pozwanej pożyczki w łącznej kwocie 76.000 zł w trzech ratach: pierwsza w lipcu 2009r. w wysokości 50.000 zł, druga w sierpniu 2009r. w wysokości 15.000 zł oraz trzecia w październiku - listopadzie 2009r. w wysokości 11.000 zł oraz że powód przekazał pieniądze bezpośrednio do rąk pozwanej, powód dysponował odpowiednimi pieniędzmi na udzielenie pożyczki, strony miały porozumienie, że zwrot pożyczonych pieniędzy nastąpi do końca 2010r., pozwana nie posiadała odpowiednich pieniędzy na zakup towaru, pozwana na nagraniu rozmów na płycie DVD nie zaprzeczyła, że otrzymała od powoda pieniądze i je odda,

- naruszenie art. 233 k.c. (najprawdopodobniej winno być art. 233 k.p.c.) poprzez brak wszechstronnej oceny wszystkich zebranych w sprawie dowodów, a w szczególności przedłożonych przez pozwaną świadectw pracy dotyczących okresów jej zatrudnienia oraz przedłożonych przez powoda ksiąg przychodów i rozchodów pozwanej za lata 2009 i 2010, przedsądowego wezwania pozwanej do zapłaty kwoty 74.000 zł z dnia 27 października 2011r. z tytułu nakładów poczynionych przez powoda na rzecz pozwanej, nieuwzględnienie okoliczności podważających wiarygodność świadka M. N., a w szczególności przedłożonego przez pozwaną na rozprawie w dniu 25 lipca 2012r. wezwania M. N. skierowanego do pozwanej do zapłaty czynszu w wysokości 33.000 zł w sytuacji, gdy pozwana na bieżąco uiszczała świadkowi należności czynszowe za zajmowany lokal,

- naruszenie przez Sąd zasad logicznego rozumowania i reguł płynących z doświadczenia życiowego przez przyjęcie, że skoro powód w 2006r. i 2007r. pracował na terenie Irlandii i zarobił 23.671 euro to w 2009r. dysponował odpowiednimi pieniędzmi na udzielenie pożyczki pozwanej,

- dopuszczenie przez Sąd dowodu pozyskanego przez powoda z naruszeniem prawa - nagrania rozmów na płycie DVD pomiędzy stronami w dniu 14 oraz 17 października 2011r. w sytuacji, gdy nagrywanie rozmów bez zgody i wiedzy pozwanej było działaniem bezprawnym,

- naruszenie art. 328 § 1 k.p.c. poprzez niezamieszczenie przez Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku elementów określonych tym przepisem, a w szczególności niezamieszczenie w uzasadnieniu wyroku przyczyn dla których Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom pozwanej. Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyrok i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego oraz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji oraz Sądem Apelacyjnym ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Powód K. N. w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Art. 720 § 2 k.c. zastrzega formę pisemną dla celów dowodowych w stosunku do umowy pożyczki, której wartość przenosi 500 zł. W konsekwencji dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron zgodnie z art. 246 k.p.c. może być dopuszczony, gdy dokument obejmujący czynność został zgubiony, zniszczony albo zabrany przez osobę trzecią, a jeżeli forma pisemna była zastrzeżona tylko dla celów dowodowych, także w wypadkach określonych w kodeksie cywilnym. Niezachowanie wymaganej art. 720 § 2 k.c. formy zawarcia umowy pożyczki ma ten skutek, że sama ta czynność prawna jest ważna, a ustawodawca nakazuje stosować tylko ograniczenia dowodowe określone w art. 74 § 1 k.c.; jednakże nawet wymienione tym przepisem ograniczenia dowodowe nie znajdują zastosowania w razie wystąpienia przesłanek wymienionych w art. 74 § 2 k.c. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2000r. V

CKN 141/00 LEX nr 515423). Jak to wyżej wskazano forma pisemna umowy pożyczki, której wartość przenosi 500 zł, jest zastrzeżona dla celów dowodowych, a przepisem szczególnym kodeksu cywilnego znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie jest art. 74 § 2 k.c. W myśl zasady przewidzianej w art. 74 § 1 k.c. niezachowanie form pisemnej ad probationem ma ten skutek, że w sporze nie jest dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Art. 74 § 2 k.c. stanowi natomiast, że mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma. Zdaniem Sądu Apelacyjnego przeprowadzenie dowodu z zeznań stron było dopuszczalne na podstawie art. 74 § 2 k.c. pomimo, że forma pisemna dla umów pożyczek nie została przez strony zachowana, gdyż obie strony wyraziły zgodę na przeprowadzenie tegoż dowodu. Wskazać należy, że wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań pozwanej zgłoszony został w odpowiedzi na pozew z dnia 6 lipca 2012r. (vide: k. 37 akt). Wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań stron został zgłoszony przez powoda reprezentowanego przez fachowego pełnomocnika będącego adwokatem już w pozwie (vide: k. 3 akt). Na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji w dniu 25 lipca 2012r. pełnomocnicy stron wniosli o przeprowadzenie dowodu z zeznań stron (vide: protokół sporządzony z przebiegu rozprawy - k. 67 akt). W takiej sytuacji uznać należy, że przeprowadzenie dowodu z zeznań stron nastąpiło na zgodny wniosek stron zgłoszony na rozprawie w dniu 25 lipca 2012r. Oznacza to, że w niniejszej sprawie zastosowanie znalazł art. 74 § 2 k.c. Nadto podkreślić należy, że Sąd pierwszej instancji postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 25 lipca 2012r. dopuścił dowód z zeznań stron na okoliczność pożyczki udzielonej przez powoda na rzecz pozwanej (vide: k. 67 akt). Zarówno pozwana jak i jej pełnomocnik procesowy będący radcą prawnym, obecni na rozprawie w dniu 25 lipca 2012r., w trybie przewidzianym w art. 162 k.p.c. nie zwrócili uwagi Sądu na uchybienie przepisom postępowania i nie wniosli o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Możliwość zgłoszenia zastrzeżeń do czynności Sądu w trybie przewidzianym w art. 162 k.p.c. obejmuje również postanowienia, które mogą być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności w tym m.in. postanowienia w przedmiocie przeprowadzenia dowodu. Celem regulacji zawartej w art. 162 k.p.c. jest m.in. zapobieganie nielojalności procesowej przez zobligowanie stron do zwracania na bieżąco uwagi Sądu na uchybienia procesowe w celu ich niezwłocznego wyeliminowania i niedopuszczenie do celowego tolerowania przez strony takich uchybień z zamiarem późniejszego wykorzystania ich w środkach odwoławczych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010r. V CSK 234/09, LEX nr 589836). Strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez Sąd pierwszej instancji przepisom postępowania polegającego na wydaniu postanowienia, które może być zmienione lub uchylone stosownie do okoliczności, jeżeli nie zwróciła uwagi Sądu na to uchybienie w toku posiedzenia, chyba, że niezgłoszenie zastrzeżenia nastąpiło bez jej winy (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005r. III CZP 55/05 LEX nr 156982). Zarówno w apelacji jak i na rozprawie apelacyjnej w dniu 23 stycznia 2013r. pozwana w ogóle nie odniosła się do kwestii niezgłoszenia zastrzeżenia do postanowienia Sądu z dnia 25 lipca 2012r.

Jeśli chodzi natomiast o dowód z przesłuchania świadka M. N. stwierdzić należy, że wniosek o przesłuchanie tego świadka został zgłoszony przez powoda w piśmie procesowym sporządzonym w dniu 28 maja 2012r. (vide: k. 30 akt). Sąd pierwszej instancji nie wydał postanowienia o przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadka M. N. zgodnie z dyspozycją art. 246 k.p.c. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2009r. II CSK 417/08 (LEX nr 518078), że przeprowadzenie dowodu z naruszeniem art. 236 k.p.c. nie stanowi istotnego uchybienia procesowego, mogącego mieć wpływ na wynik sprawy (vide: także wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 lutego 2011r. I ACa 16/11 LEX nr 898636). Dowód z przesłuchania świadka M. N. został przeprowadzony przez Sąd pierwszej instancji na rozprawie w dniu 25 lipca 2012r. przy czym postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 11 lipca 2012r. Sąd odroczył rozprawę celem przesłuchania świadka M. N. (vide: protokół sporządzony z przebiegu rozprawy w dniu 11 lipca 2012r. - k. 47 akt). Podjęcie przez Sąd pierwszej instancji przeprowadzenia dowodu z zeznań M. N. zostało więc stronom zakomunikowane przez wydanie w/w postanowienia i postanowienia o ukaraniu świadka M. N. grzywną w kwocie 300 zł, które to orzeczenie także zapadło na rozprawie w dniu 11 lipca 2012r. (vide: k. 47 akt). Zarówno pozwana jak i jej pełnomocnik byli obecni na tej rozprawie. Uczestniczyli także w przesłuchaniu świadka M. N. na rozprawie w dniu 25 lipca 2012r. Nie zgłosili zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. do tej czynności Sądu. Podkreślić przy tym należy, że art. 74 § 2 k.c. ma charakter procesowy i pozostaje w związku z art. 246 in fine k.p.c. dopuszczającym - w przypadkach określonych w kodeksie cywilnym - możliwość

prowadzenia dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron na okoliczności dokonania czynności prawnej, jeżeli nie została zachowana forma pisemna zastrzeżona dla celów dowodowych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2004r. II CK 393/03 LEX nr 585758). W ocenie Sądu, mając na uwadze procesowy charakter art. 74 § 2 k.c., pozwana winna była zgłosić zastrzeżenie do czynności Sądu polegającej na słuchaniu w charakterze świadka M. N., czego nie uczyniła.

Zdaniem Sądu istnieją również podstawy do przyjęcia, że zgoda na przesłuchania świadka M. N. została wyrażona przez pozwaną w sposób dorozumiany z uwagi na dyspozycję art. 246 k.p.c. w zw. z art. 74 § 2 k.c. poprzez wzięcie udziału w czynności przesłuchania i zadawanie pytań świadkowi. Pozwana w toku całego postępowania przed Sądem pierwszej instancji nie zarzuciła, że słuchanie M. N. w charakterze świadka naruszy czy naruszyło art. 74 § 1 k.c. W konsekwencji zarzuty naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 720 § 2 k.c., art. 74 § 1 i 2 k.c. oraz art. 246 k.p.c. okazały się bezzasadne.

Co do zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. należy stwierdzić, że do skutecznego postawienia tego zarzutu skarżąca obowiązana jest wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Wszelkie zarzuty pozwanej w tym zakresie stanowią polemikę ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd pierwszej instancji. Treść zarzutów i ich rozwinięcie w uzasadnieniu apelacji świadczą jedynie o przekonaniu strony o innej - niż przyjął Sąd - doniosłości dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu. Skarżąca nie wskazuje wystarczających przyczyn dla których dowód z zeznań świadka i wyjaśnień pozwanej miały zostać ocenione przez Sąd Okręgowy w sposób naruszający art. 233 § 1 k.p.c. Nie przedstawiła argumentów przemawiających za uznaniem, że okoliczności podawane przez świadka i powoda były niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Ich sprzeczność z wyjaśnieniami samej pozwanej nie jest dla nich w żadnej mierze dyskwalifikująca. W przypadku, gdy zeznania świadków i stron procesu są przeciwstawne Sąd obowiązany jest do dokonania ich krytycznej oceny pod kątem wiarygodności przekazywanych informacji. Sąd pierwszej instancji podał oraz w wyczerpujący sposób uzasadnił jakim dowodom dał pełną wiarę, a którym odmówił waloru prawdziwości. W ocenie Sądu Apelacyjnego wnioski, który wyprowadził z zebranego materiału dowodowego są logiczne i prawidłowe. Na podstawie zeznań świadka i wyjaśnień powoda, które obdarzył wiarygodnością wyprowadził wnioski, które z nich wynikają, a które to stały się podstawą do ustalenia w sprawie stanu faktycznego, do którego zastosowane zostało prawo. Pozwana w żaden sposób nie wykazała, aby Sąd pierwszej instancji oceniając dowody naruszył zasady logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego.

Sąd Apelacyjny podziela uznanie Sądu pierwszej instancji, że powód wykazał, iż w datach udzielania pozwanej pożyczek dysponował wystarczającymi środkami finansowymi do ich udzielania. Wbrew twierdzeniom apelacji wyżywienie i mieszkanie podczas wykonywania pracy za granicą powód miał zagwarantowane u pracodawcy, co wynika z oświadczenia K. N. (vide: k. 80 akt), które w żaden sposób przez pozwaną nie zostało zakwestionowane. Powód miał możliwości, aby zaoszczędzić całą zarobioną za granicą kwotę. Jednocześnie nie ma podstaw do przyjęcia, że wydatkował zarobione pieniądze na inne cele. Zakupił samochód za kwotę około 8.000 zł. Mieszkanie zostało przez niego kupione za środki w części pochodzące z kredytu bankowego. Uprawdopodobnia to uznanie, że środki finansowe zostały przekazane pozwanej na podstawie umów pożyczek.

Dokumenty zgromadzone w aktach sprawy pozwalają na przyjęcie, że pozwana nie miała możliwości zgromadzenia pieniędzy z przeznaczeniem na zainwestowanie w drogerię. N. K. w okresie od 1 sierpnia 2005r. do 31 stycznia 2006r. odbywała staż na stanowisku sprzedawcy w sklepie (...). G., przy czym opiekunem bezrobotnej odbywającej staż była B. G. (vide: zaświadczenie o odbyciu stażu z dnia 3 lutego 2006r. - k. 74 akt). Następnie od 1 lutego 2006r. do 9 listopada 2007r. zatrudniona była jako sprzedawca w sklepie (...) (vide: świadectwo pracy z dnia 9 listopada 2007r. - k. 73 akt), gdzie otrzymywała najniższe wynagrodzenie (vide: zeznania pozwanej - k. 76 akt) przy czym N. K. nie wykazała, że pracując u P. G. uzyskiwała 1.500 zł netto miesięcznie. Podkreślić należy, że twierdzenie strony nie jest dowodem, a pozwana faktu tego w żaden sposób nie wykazała. Pozwana od 3 grudnia 2007r. do 5 września 2008r. zatrudniona była w firmie handlowej (...) jako sprzedawca (vide: świadectwo pracy z 6 września 2008r. - k. 72 akt), zaś od 17 września 2008r. uznana została za osobę bezrobotną bez prawa do zasiłku (vide: decyzja Prezydenta Miasta

L. z dnia 17 września 2008r. - k. 71 akt). Od października 2008r. do czerwca 2009r. pozwana pracowała w sklepie powoda bez wynagrodzenia. Jej matka pracowała jako sprzątaczką w szkole podstawowej. Zasady doświadczenia życiowego przemawiają za przyjęciem, że zarobki sprzątaczką nie są wysokie i nie pozwalały na przekazywanie córce pieniędzy na zakup towaru do sklepu. Natomiast wysokie dochody ojca pozwanej nie zostały niczym wykazane. Twierdzenia pozwanej, że rodzice przekazywali jej miesięcznie od 3.000 zł do 5.000 zł należy uznać za niewiarygodne i złożone wyłącznie na użytek postępowania w szczególności ze względu na fakt, że siostra pozwanej miała w tym czasie otrzymywać od rodziców skrajnie niższą kwotę 500 zł miesięcznie. Pozwana nie wyjaśniła przyczyny zróżnicowania sytuacji sióstr. Nie było żadnych przeszkód, aby pozwana przedłożyła dokumenty mogące obrazować dochód firmy budowlanej ojca. Pozwana nie złożyła nawet wniosku o przesłuchanie ojca w charakterze świadka celem ustalenia czy pomagał on finansowo córce i czy miał na to odpowiednie środki finansowe. Za niewiarygodnością zeznań pozwanej w tym zakresie przemawia okoliczność, że kredyt uzyskany z Urzędu Pracy był poręczony przez powoda, nie zaś ojca, który miał znajdować się w tamtym czasie w bardzo dobrej sytuacji finansowej. Tak dobrej, że co miesiąc miał córkom przekazywać od 3.500 zł do 5.500 zł. Ojciec pozwanej co miesiąc musiałby uzyskiwać bardzo wysokie dochody, gdyż przecież przebywając za granicą z czegoś musiał się utrzymywać, a także jakieś środki pieniężne powinien był przekazywać żonie. To pozwana, zgodnie z art. 6 k.c. obciążała ciężar wykazania, że rodzice pomagali jej finansowo w w/w rozmiarze. Pozwana faktu tego w żaden sposób nie wykazała, jak również okoliczności, że posiadała oszczędności pozwalające jej na zakup towaru do sklepu przy uwzględnieniu, że od 17 września 2008r. była osobą bezrobotną, nie uzyskiwała żadnych dowodów, sklep zaś został otworzony w dniu 30 czerwca 2009r. Pozwana więc przez okres prawie dziesięciu miesięcy poprzedzających uruchomienie sklepu nie uzyskiwała żadnych dochodów. Zasady doświadczenia życiowego wskazują, że gdyby nawet pozwana posiadała jakiegokolwiek oszczędności, to zostałyby one wydane w okresie w/w prawie dziesięciu miesięcy, kiedy to pozwana była osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku, nie uzyskującą dochodów.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że pozwana nie podważyła dowodów przedstawionych przez powoda na okoliczność, że w spornym okresie dysponował on środkami finansowymi pozwalającymi udzielić jej pożyczki w dochodzonej pozwym kwocie.

Książka przychodów i rozchodów za lata 2009 i 2010 przedstawiona przez pozwaną nie stanowi dowodu na okoliczność, że pożyczki nie zostały udzielone. Wynika z nich dokonanie przez pozwaną zakupu towarów na łączną kwotę 78.272,90 zł w 2009r. i 91.774,69 zł w 2010r. Dowód ten w żaden sposób nie przekreśla więc przyjęcia, że umowy pożyczek zostały pomiędzy stronami zawarte, a pieniądze uzyskane od powoda zostały przeznaczone na zakup towarów.

Rozbieżności wskazywane przez skarżącą co do treści wezwania do zapłaty sporządzonego przez powoda w dniu 27 października 2011r. w zakresie podstawy zwrotu żądanej pożyczki oraz wyjaśnień powoda i zeznań świadka co do kolejności pożyczanych kwot również nie podważają wiarygodności dowodów przemawiających za przyjęciem, że roszczenie jest zasadne. Odmienna podstawa dochodzonej pożyczki nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Określa ją bowiem Sąd na podstawie ustalonego stanu faktycznego podczas dokonywania subsumcji. Natomiast kolejność udzielanych pożyczek oraz niemożność ustalenia daty dziennej wyniku, w ocenie Sądu Apelacyjnego, z upływu czasu, niekwestionowanego przez pozwaną faktu związku partnerskiego pomiędzy stronami i zaufania, którym się wówczas strony darzyły. Wskazane rozbieżności nie są na tyle poważne, aby podważyć ustalenie zawarcia umów w drugiej połowie 2009r. oraz wysokości pożyczanych kwot. Jeśli chodzi natomiast o kwotę 15.000 zł, która pochodziła ze środków matki powoda, a została przez niego pożyczona pozwanej stwierdzić należy, że z zeznań K. N. wynika, że pieniądze zostały przekazane przez niego w obecności jego matki. Nie ma więc sprzeczności, którą pozwana podnosi w uzasadnieniu apelacji.

Okoliczność natomiast, że matka powoda znajduje się w sporze z pozwaną dotyczącym zapłaty czynszu za wynajem lokalu nie podważa zeznań M. N. złożonych w niniejszej sprawie. W rozstrzyganej sprawie zeznania matki powoda zasługują na wiarę, gdyż znajdują potwierdzenie w innych zgromadzonych w sprawie dowodach, wzajemnie

uzupełniają się z zeznaniami powoda, potwierdzają je zgromadzone w sprawie dokumenty obrazujące osiągnięty przez powoda dochód z pracy za granicą oraz rozmowy nagrane pomiędzy stronami.

Jeśli chodzi o dowód z nagrania rozmów powoda z pozwaną co do zwrotu pożyczonych N. K. pieniędzy dochodzonych pozwem wskazać należy, że na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji w dniu 25 lipca 2012r. pełnomocnik pozwanej zarzucił, że nagranie dotyczy rozmowy innych osób aniżeli pozwanej i powoda. Jednakże pozwana podczas przesłuchania na następnej rozprawie w dniu 26 września 2012r. potwierdziła, że nagranie dotyczy rozmowy prowadzonej przez nią z powodem (vide: wyjaśnienia pozwanej - k. 77 akt). W tym stanie rzeczy należy przyjąć, że nagranie jest autentyczne i dotyczy rozmów przeprowadzonych przez strony procesu. Okoliczność, że według twierdzeń pozwanej nagranie dotyczy fragmentów rozmów nie jest sporna. Pozwana w toku procesu przed Sądem pierwszej instancji nie wniosła o zaprezentowanie całych, a nie wyłącznie fragmentów, rozmów utrwalonych przez powoda. Istotnym jest, że z przedstawionych fragmentów rozmów wynika w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości, że pozwana zaciągnęła pożyczki od powoda w dochodzonej pozwem wysokości. Rozmowy dotyczą kwestii zwrotu pieniędzy powodowi, sposobu zwrotu, ewentualnego obniżenia kwoty. Wskazują one na zawarcie pomiędzy stronami trzech umów pożyczek na łączną kwotę 76.000 zł. Pozwana potwierdza ich zaciągnięcie oraz zobowiązuje się do spłaty. Stanowi to dowód potwierdzający zeznania powoda oraz jego matki. Przemawia również za odmówieniem wiarygodności zeznaniom pozwanej. Należy równocześnie zwrócić uwagę, że powód był uczestnikiem nagranej rozmowy. Jej przedmiot dotyczył bezpośrednio rozliczeń pomiędzy stronami. Nie zostały przedstawione fragmenty dotyczące prywatnego życia stron. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 25 kwietnia 2003r. IV CKN 94/01 (LEX nr 80244) podzielił pogląd Sądu Apelacyjnego, że nie ma zasadniczych powodów do dyskwalifikacji dowodu z nagrań rozmów telefonicznych, nawet jeżeli nagrań tych dokonywano bez wiedzy jednego z rozmówców. Ponieważ powód nie dysponuje pisemną umową (umowami) pożyczki zawartą z pozwaną, nie posiada pokwitowań przekazanych pozwanej pieniędzy celem nagrania rozmów było uzyskanie materiału potwierdzającego, że pozwana pożyczyla od powoda pieniądze w wysokości dochodzonej pozwem.

Jak chodzi o przeprowadzenie przez Sąd pierwszej instancji dowodu z nagrania rozmowy pomiędzy stronami procesu wskazać należy, że kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje zakazu wprowadzania do procesu materiału dowodowego pochodzącego z utrwalonych pomiędzy stronami rozmów. Możliwość przeprowadzenia dowodów z nagrań magnetofonowych, płyt statuuje art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c. Sąd pierwszej instancji postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 11 lipca 2012r. przeprowadził dowód z zapisów rozmów stron - nagrania na płycie CD wraz ze stenogramem (vide: k. 47 akt). Pozwana i jej pełnomocnik procesowy obecni na tej rozprawie w trybie art. 162 k.p.c. nie zwrócili uwagę Sądowi na uchybienie przepisom postępowania i nie wniesli o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Z mocy art. 162 zdanie drugie k.p.c. pozwanej nie przysługuje prawo powoływania się w apelacji na uchybienie Sądu w tym zakresie w sytuacji, gdy zastrzeżenia nie zgłosiła.

Sporządzenie uzasadnienia w sposób nie w pełni odpowiadający stawianym mu wymaganiom może stanowić usprawiedliwioną podstawę wyjątkowo jedynie wtedy, gdy przedstawione w nim motywy nie pozwalają na przeprowadzenie kontroli zaskarżonego orzeczenia. Tylko bowiem w takim przypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002r. II CKN 1368/00 LEX nr 54382; wyroki Sądu Najwyższego z 20 lutego 2003r. I CKN 65/01 LEX nr 78271, z 18 marca 2003r. IV CKN 1862/00 LEX nr 109420, z 17 marca 2006r. I CSK 63/05 LEX nr 179971 i z 4 stycznia 2007r. V CSK 364/06 LEX nr 238975). Zdaniem Sądu Apelacyjnego wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przesłanki, którymi - wydając rozstrzygnięcie - kierował się Sąd Okręgowy są wystarczające do przeprowadzenia kontroli instancyjnej. Podkreślić nadto należy, że naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. nie ma z reguły bezpośredniego wpływu na treść wyroku, gdyż uzasadnienie sporządzane jest po jego wydaniu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2009r. II CSK 153/09 LEX nr 553674).

Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, a wnioski z nich płynące aprobuje. Biorąc powyższe pod rozwagę apelację pozwanej, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalono.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) obciążając nimi pozwaną.

/-/Mariola Głowacka /-/ Marek Górecki /-/ Ewa Staniszevska